

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Αθήνα, 10 Οκτωβρίου 1996

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η λαϊκή ετυμηγορία της 22ας Σεπτεμβρίου υπήρξε σαφής. Ο Ελληνικός λαός επέλεξε την πορεία:

- Για την δημιουργία μιας σύγχρονης, μιας ισχυρής Ελλάδας.
- Για την ισότιμη συμμετοχή της χώρας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.
- Για την ασφάλεια της χώρας, με μια πολιτική ενεργού προώθησης των εθνικών δικαίων, δικαιωμάτων και συμφερόντων.
- Για την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και δυναμικής οικονομίας.
- Για ένα κοινωνικό κράτος.
- Για τον εκσυγχρονισμό του κράτους και της διοίκησης.

Ο ελληνικός λαός έδωσε την εντολή να υλοποιήσουμε όλους αυτούς τους στόχους, ώστε να διασφαλίσουμε και να ολοκληρώσουμε το έργο μας:

- Για μια κοινωνία με μια πατριωτική συνείδηση που θα εμπνέεται από τη ρήση του Σολωμού «Εθνικό το αληθές».
- Για μια συνεκτική κοινωνία αλληλεγγύης και διαρκούς ευαισθησίας προς όσους έχουν πραγματικές ανάγκες.
- Για μια κοινωνία σκεπτομένων ενεργών πολιτών που θα απελευθερώνει και θα αναδεικνύει τις ζωντανές και δημιουργικές δυνάμεις της χώρας.
- Για μια κοινωνία της Παιδείας και του Πολιτισμού, της Ποιότητας της Ζωής, της κοινωνικής ευθύνης και της αξιοκρατίας.

- Για μια κοινωνία των ιδεών, των αξιών και των αρχών, που αποτελούν το βάθρο του δημοκρατικού σοσιαλισμού.

Η Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να ανταποκριθεί στο ακέραιο στη λαϊκή εντολή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η απόσταση, η οποία μας χωρίζει από τις προηγμένες βιομηχανικές χώρες είναι παρά τα σημαντικά βήματα που έγιναν τα τελευταία χρόνια μεγάλη. Το πιστοποιούν ο πληθωρισμός, τα ελλείμματα, το δημόσιο χρέος. Τα επίπεδά τους είναι υψηλότερα από το μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το βεβαιώνουν οι κοινωνικές ανισότητες, η παραοικονομία, η αδυναμία της διοίκησης, η αίσθηση του πολίτη ότι ζει υποτελής αυθαίρετων δυνάμεων, η μη ικανοποιητική ποιότητα ζωής.

Η απόσταση υπήρχε για δεκαετίες. Αλλά τότε υπήρχαν και τα κλειστά σύνορα. Κάθε χώρα μπορούσε να ακολουθεί τους δικούς της ρυθμούς χωρίς άμεσες σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις. Σήμερα η διεθνοποίηση της οικονομίας, η δημιουργία ευρύτερων συνόλων όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι νέες τεχνολογίες, η νέα μορφή της παγκόσμιας κοινωνίας δεν επιτρέπουν απομονωτισμό και βραδυπορία. Οδηγούν ταχύτατα σε περιθωριοποίηση, αυξανόμενη εξάρτηση, όξυνση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων. Πολλά από τα προβλήματά μας οφείλονται στο ότι δεν προσαρμοστήκαμε έγκαιρα.

Πολλοί κύκλοι χαμένων ευκαιριών άνοιξαν και έκλεισαν στο παρελθόν καθώς εθνικοί εγωϊσμοί και πρόχειροι ηρωϊσμοί οδηγούσαν συχνά σε ανολοκλήρωτες πράξεις, κύριο χαρακτηριστικό της Ελληνικής πολιτικής ζωής στον 20ο αιώνα.

Αυτό αφορά απόπειρες οργάνωσης της πολιτικής, και οικονομικής ζωής αφορά κυβερνητικά προγράμματα, προσπάθειες διοικητικής μεταρρύθμισης, τα μεγάλα έργα υποδομής.

Ο Σίσυφος είναι ένα μυθικό πρότυπο που δεν μας ταιριάζει και πρέπει να αποφύγουμε.

Το χάσμα που μας χωρίζει από τις αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες έχει άμεση επίπτωση στη διεθνή θέση και στη δυνατότητά μας να υπερασπιστούμε τα εθνικά μας δίκαια. Δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικός στη διεθνή σκηνή όποιος συνεχώς δανείζεται, προσβλέπει σε οικονομική ενίσχυση και ζητά μονίμως εξαιρέσεις από γενικούς κανόνες. Το χάσμα αυτό πρέπει να κλείσει. Πρέπει να κλείσει άμεσα.

Αυτή την εποχή βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες που διαμορφώνουν ένα νέο κόσμο, όπως η ένταξη των χωρών της Βαλκανικής και της Ανατολικής Ευρώπης στις οικονομίες της αγοράς, και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης.

Αν δεν συμμετάσχουμε, αν δεν αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες, αν δεν ανταποκριθούμε στις προκλήσεις θα διολισθήσουμε οριστικά σε μια υποδεέστερη θέση στη διεθνή κοινωνία. Θα είμαστε μια χώρα που θα ακολουθεί και θα υφίσταται. Θα είμαστε πολίτες που διαπιστώνουν ότι το καλύτερο, την ανάπτυξη των ικανοτήτων και δυνατοτήτων τους πρέπει να την αναζητήσουν αλλού, ότι ο τόπος δεν προσφέρεται για μια ζωή που αξίζει.

Η τετραετία που εγκαινιάζουμε σήμερα δεν είναι συνηθισμένη. Ποτέ άλλοτε, τα τελευταία 22 χρόνια, η Ελλάδα δεν βρέθηκε μπροστά σε τόσο μεγάλες προκλήσεις και ευκαιρίες, στις οποίες πρέπει να απαντήσει έγκαιρα και αποφασιστικά.

Η διαμόρφωση μιας εθνικής πολιτικής που απαντά ταυτόχρονα στον στόχο της ευρωπαϊκής ενοποίησης, της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της ενεργού προώθησης των εθνικών δικαιών και συμφερόντων και της ανάληψης πρωταγωνιστικού ρόλου στα Βαλκάνια και την ευρύτερη περιοχή μας, είναι οι στόχοι, στους οποίους κατευθύνονται όλες οι πρωτοβουλίες και τα μέτρα της κυβέρνησής μας.

Την ώρα αυτή, που το Ελληνικό Κοινοβούλιο καλείται να συζητήσει τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης, όλη η Ευρώπη βρίσκεται στην τροχιά μεγάλων αποφάσεων. Στη Σύνοδο Κορυφής του Δουβλίνου έγινε φανερό, ότι οι ισχυρές χώρες της Ευρώπης, όχι μόνον δεν αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό την πορεία της ενοποίησης, αλλά, αντίθετα, προτίθενται να επιταχύνουν τους ρυθμούς τόσο για τη Νομισματική Ένωση, όσο και για την πολιτική ενοποίηση της Ένωσης. Έγινε δημόσια ορατό, ότι αυτή η απόφαση προκάλεσε έντονες τριβές και προβλήματα σε πολλές χώρες της Ένωσης. Η Ισπανία και η Ιταλία, παραδοσιακοί σύμμαχοί μας στην διαπραγμάτευση μεταξύ Βορρά-Νότου, αποφάσισαν, με ευρεία πολιτική και κοινωνική συναίνεση, ότι δεν θα αφήσουν την υπόθεση της ενοποίησης να μεταβληθεί σε προνομιακό χώρο δράσης των ισχυρών. Η Ισπανία και η Ιταλία αποφάσισαν να εντείνουν τις πολιτικές ανταπόκρισης στην σύγκλιση. Όπως όλοι γνωρίζετε, την ίδια κατεύθυνση ακολουθεί, επίσης με μεγάλη κοινωνική και πολιτική συναίνεση, και η Πορτογαλία, ακόμα ένας παραδοσιακός σύμμαχός μας σε μεγάλο τμήμα των διαπραγματεύσεων. Αν, δε, όπως όλες οι ενδείξεις φανερώνουν, οι επόμενες εκλογές στην Αγγλία αναδείξουν νικητές τους Εργατικούς, τότε, η επιτάχυνση της ενοποίησης, θα λάβει μια, ακόμα πιο αποφασιστική, ώθηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ισότιμη συμμετοχή της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση, ταυτίζεται με την επιτυχή πορεία της σύγκλισης, τόσο ως προς τα τυπικά όσο και ως προς τα ουσιαστικά κριτήρια. Έχω τονίσει επανειλημμένα, ότι η περιθωριοποίηση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα είχε καταστροφικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Προσθέτως, με ανοιχτά τα εθνικά θέματα, η περιθωριοποίηση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα είχε επικίνδυνα αρνητικές επιπτώσεις στη συνολική θέση της χώρας. Θα μείωνε καίρια τη διπλωματική μας ισχύ.

Δεν πρόκειται όμως μόνον γι' αυτό. Η επιτυχής ανταπόκρισή μας στην σύγκλιση δεν είναι ανάγκη που προκύπτει από εξωτερικό καταναγκασμό. Ακόμα και εάν δεν μετείχαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμα και εάν δεν υπήρχε το Μάαστριχτ, η πορεία της χώρας προς τη σύγκλιση θα ήταν επιβεβλημένη. Δεν πρόκειται για συνταγές των Βρυξελλών, που καλούμαστε να εφαρμόσουμε. Πρόκειται για μια εθνική στρατηγική, που καθιστά την Ελλάδα ανταγωνιστική στο νέο διεθνή καταμερισμό εργασίας, που διασφαλίζει την ανάπτυξη της οικονομίας, που δημιουργεί τις υγιείς προϋποθέσεις για την άσκηση ουσιαστικής κοινωνικής πολιτικής.

Βασικός άξονας, κεντρικός και ανυποχώρητος στόχος της πολιτικής μας είναι η ισότιμη ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση. Η Ελλάδα δεν πρέπει να είναι ουραγός, αλλά ισότιμη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή είναι η θέληση του ελληνικού λαού. Αυτό είναι το συμφέρον της χώρας. Αυτό αποτελεί δική μας δέσμευση και κατεύθυνση πολιτικής.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουμε ενεργή και συγκεκριμένη στάση σε όλα τα ζητήματα. Υπάρχει, αυτή τη στιγμή, μια συγκυρία τεσσάρων μεγάλων διαπραγματεύσεων, που τα αποτελέσματά τους θα επηρεάσουν αποφασιστικά την θέση και τον ρόλο της Ελλάδας στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια, τις προοπτικές ανάπτυξης της Ελλάδας, την αυριανή ευημερία και ασφάλεια της χώρας. Οι διαπραγματεύσεις αυτές αφορούν:

- Την Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη για την αναμόρφωση της Ένωσης.
- Τη Νέα Διεύρυνση της Ένωσης με την Κύπρο και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.
- Την αναμόρφωση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ευρωπαϊκού Προϋπολογισμού.
- Την μετάβαση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης, που θα ανοίξει μια νέα περίοδο οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας.

Αν αποτύχουμε να διασφαλίσουμε τα συμφέροντά μας και να ενισχύσουμε τη θέση μας, θα διακυβεύσουμε όσα οικοδομήσαμε τόσα χρόνια. Επαναλαμβάνω ότι η περιθωριοποίηση θα έχει κρίσιμες επιπτώσεις στα εθνικά μας ζητήματα.

Εμείς προχωρούμε στις διαπραγματεύσεις αυτές με επιχειρήματα, με μελετημένες και ισχυρές θέσεις. Στόχος μας είναι η ισότιμη συμμετοχή μας στην Ένωση, η υιοθέτηση μιας ουσιαστικής κοινωνικής πολιτικής στην Ενωμένη Ευρώπη. Στόχος μας είναι η διαμόρφωση μιας εξωτερικής πολιτικής και μιας πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης, που θα συμβάλλει στην προστασία των εξωτερικών συνόρων . Οι διαπραγματεύσεις θα είναι σκληρές. Αν δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις να γίνουν οι θέσεις μας σεβαστές, θα πετύχουμε.

Για την επιτυχία του συνόλου των στόχων της πολιτικής μας, η κυβέρνηση οργανώνει την δράση της σε έξη άξονες:

**Πρώτος άξονας: Για μια Ελλάδα ισχυρή στο σύγχρονο κόσμο.
Εξωτερική πολιτική και ασφάλεια της χώρας.**

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι κοσμογονικές αλλαγές που σημειώθηκαν και συνεχίζονται τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και του διπολισμού, διαμόρφωσαν μια νέα κατάσταση πραγμάτων. Οι παραδοσιακές ισορροπίες διαταράχθηκαν καίρια. Μπορεί η ανθρωπότητα να απαλλάχθηκε, προσωρινά, από τον τρόμο του πυρηνικού ολοκαυτώματος, αλλά νέοι κίνδυνοι εμφανίζονται στην θέση των παλαιών. Το παγκόσμιο σύστημα ασφαλείας βρίσκεται σε μια εμφανή ρευστότητα. Οι παλαιοί αυτοματισμοί του διπολισμού δεν αντικαταστάθηκαν από μια νέα διεθνή τάξη πραγμάτων, αλλά από μια διάχυτη αταξία.

Νέες δυναμικές αναπτύσσονται, όπου όλοι αξιοποιούν συγκριτικά πλεονεκτήματα, επανασταθμίζουν συμφέροντα και ισορροπίες, μεγιστοποιούν τα οφέλη για τα εθνικά τους συμφέροντα. Μας περιβάλλει, από παντού, ένας κόσμος στον οποίο όλοι αναπτύσσουν δράσεις και πρωτοβουλίες με όλους.

Σ' αυτόν τον κόσμο δεν υπάρχουν περιθώρια για απομονωτισμούς, ούτε μπορεί να παίζει κανείς ατιμώρητα την στρουθοκάμηλο. Σ' αυτή τη νέα πραγματικότητα μας ανήκει ενεργός ρόλος. Πρέπει να μπορούμε δυναμικά στην διαμόρφωση ευνοϊκών συμμαχιών και ευνοϊκού πλαισίου σχέσεων για την χώρα. Αυτό και κάνουμε και θα συνεχίσουμε.

- Αναλάβαμε ήδη πρωτοβουλίες στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Η συνεργασία μας με τις ΗΠΑ συνεχίζεται εποικοδομητικά.
- Αναλάβαμε ήδη και προχωρούμε πρωτοβουλίες με τους εταίρους και συμμάχους μας, όπου ανακύπτουν περιοχές με κοινά συμφέροντα δράσης ή συντονισμού.
- Έχουμε παρουσία στους διεθνείς οργανισμούς με θέσεις, με συνέχεια δράσεων, που συντάσσουν δίπλα μας όλο και περισσότερες δυνάμεις.

- Εμμένουμε σε ένα σύστημα διεθνών σχέσεων που βασίζεται, λειτουργεί και σέβεται τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.
- Αναπτύσσουμε πολιτικές, που ενισχύουν την αποτρεπτική ικανότητα της Ελλάδας απέναντι σε εξωτερικές επιβουλές, με έμφαση στην αμυντική πολιτική, στην οικονομική ισχύ και στην ενίσχυση των κοινωνικών θεσμών και της πολιτιστικής δημιουργικότητας, ώστε να αναβαθμίζεται σε όλα τα επίπεδα, η διεθνής θέση της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ενώ η χώρα μετέχει στην πρόκληση της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, ενώ διευρύνει τις προοπτικές της στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, αντιμετωπίζει ταυτόχρονα την τουρκική επιθετικότητα στο Αιγαίο και την Κύπρο.

Η Τουρκία έχει μεταβληθεί στον μεγαλύτερο παράγοντα αποσταθεροποίησης στο Αιγαίο, τα Βαλκάνια, την Ανατολική Μεσόγειο, τον Καύκασο και την Μέση Ανατολή. Τα ανιστόρητα οράματα της αναβίωσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είναι η εφεύρεση του τουρκικού κατεστημένου για να εκτονώσει τα οξυμένα εσωτερικά προβλήματα της γείτονος χώρας και να αποκτήσει αυξημένο ρόλο στην περιοχή, όλες τις δυνάμεις. Έχουμε αναλάβει συστηματική εκστρατεία ενημέρωσης σε διεθνές επίπεδο, ώστε να κατανοηθεί, ότι δεν υπάρχουν διμερείς διαφορές, όπως ισχυρίζεται η Άγκυρα, αλλά μια ωμή προσπάθεια αναθεώρησης των διεθνών συνθηκών, που προσδιορίζουν το status quo όλης της περιοχής. Η σημερινή τουρκική πολιτική δεν είναι επικίνδυνη μόνον για την Ελλάδα, αλλά για όλη την ασφάλεια και την ισορροπία της Ανατολικής Μεσογείου. Και αυτό αρχίζει να γίνεται κατανοητό σε όλο και περισσότερες χώρες.

Ποιες είναι οι θέσεις μας:

Το καθεστώς στο Αιγαίο είναι απολύτως σαφές. Το προσδιορίζει η ιστορία χιλιάδων χρόνων. Το προσδιορίζουν με ακρίβεια οι διεθνείς συνθήκες. Η εθνική κυριαρχία και η εδαφική ακεραιότητα της χώρας δεν τίθενται ούτε σε αμφισβήτηση, ούτε σε διαπραγμάτευση. Εάν η Τουρκία θεωρεί ότι υπάρχουν διαφορές, υπάρχει ανοιχτή η θύρα του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, στο οποίο μπορεί να προσφύγει. Διάλογος ελληνοτουρκικός, για τα θέματα της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων μας δεν είναι νοητό να υπάρξει.

Θέση μας είναι ότι το γενικότερο συμφέρον σταθερότητας στην περιοχή, αλλά και το ειδικότερο συμφέρον Ελλάδας και Τουρκίας, επιβάλλουν να αναπτυχθεί κλίμα καλής θέλησης, καλής γειτονίας και επωφελούς συνεργασίας των δύο χωρών. Έχουμε επανειλημμένα καλέσει την Τουρκία να επιδείξει ανάλογο πνεύμα καλής θέλησης και ελπίζουμε ότι η εξέλιξη των πραγμάτων θα οδηγήσει να υπερισχύσει η λογική και στην άλλη πλευρά. Έως ότου, όμως, υπάρξουν απτές αποδείξεις, ότι στην Άγκυρα επικρατεί η κοινή λογική και ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου, η γραμμή μας είναι σταθερή: το σύνολο των διπλωματικών και αμυντικών μας μέσων κατευθύνεται στην διασφάλιση της εθνικής ακεραιότητας και στην αποθάρρυνση, με μια ισχυρή δύναμη αποτροπής, της τουρκικής επιβουλής.

Ήδη, η πολύπλευρη διπλωματική εκστρατεία που αναλάβαμε τους τελευταίους μήνες, δημιούργησε στην Τουρκία προβλήματα σε ευρύ φάσμα δυνάμεων, που πριν είχαν μια στάση ευμενούς ουδετερότητας προς την Τουρκία. Θα συνεχίσουμε με τον ίδιο τρόπο. Θα υποστηρίξουμε σταθερά την ειρήνη στην περιοχή, αλλά θα εφαρμόζουμε μια πολιτική που συνδυάζει την διπλωματική εγρήγορση με την αποτρεπτική ικανότητα, τη σύνεση με την αποφασιστικότητα, τα σωστά επιχειρήματα με την διαρκή παρουσία.

Η συντονισμένη δέσμη πολιτικών αποτροπής κάθε είδους επιβουλής κατά της πατρίδας μας έχει ως προϋπόθεση τις ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις. Οι ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις αποτελούν τον θεματοφύλακα της εθνικής μας ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων. Κεντρικός άξονας της αμυντικής μας στρατηγικής είναι η υψηλή αποτρεπτική μας ικανότητα απέναντι στην τουρκική απειλή. Στόχος προτεραιότητας είναι ο εκσυγχρονισμός των Ενόπλων Δυνάμεων, η ποιοτική αναβάθμισή τους με επίκεντρο το ανθρώπινο δυναμικό. Εκεί αποσκοπεί και το νέο μισθολόγιο των Ενόπλων Δυνάμεων. Αποφασίζουμε σύντομα τις κατευθύνσεις του Ενιαίου Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των εξοπλισμών 1996-2000. Συντονίζουμε την ανάπτυξη της Παλλαϊκής Άμυνας στις παραμεθόριες περιοχές. Το Ενιαίο Αμυντικό Δόγμα αποτελεί σταθερή επιλογή που καλύπτει το τόξο της Θράκης-Αιγαίου-Κύπρου. Παράλληλα η Ελλάδα θα συνεχίσει να μετέχει σε ειρηνευτικές πρωτοβουλίες του ΟΗΕ, να επιδιώκει πολύπλευρες αμυντικές συνεργασίες και να συμμετέχει δημιουργικά στις διαδικασίες προσαρμογής του ΝΑΤΟ και της ΔΕΕ.

Το Κυπριακό είναι για μας πρόβλημα πρώτιστης προτεραιότητας. Πρόβλημα διεθνές, εισβολής και κατοχής ανεξάρτητου κράτους από την Τουρκία. Σε στενή συνεργασία με την Κυπριακή κυβέρνηση, θα εξακολουθήσουμε τις ενέργειες για ειρηνική, δίκαιη και βιώσιμη λύση του, στη βάση των αποφάσεων του ΟΗΕ. Παράλληλα θα συνεχίσουμε να προωθούμε την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις διαπραγματεύσεις, που θα αρχίσουν έξη μήνες μετά το πέρας της Διακυβερνητικής.

Για πρώτη φορά, έχουμε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τα Βαλκάνια μέσα από την οποία η Ελλάδα θα αναδειχθεί σε παράγοντα ειρήνης, σταθερότητας, ανάπτυξης και ευημερίας στην μείζονα περιοχή. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει:

- Την πρόταση πολιτικής συνεργασίας σε ένα ολοκληρωμένο «Πακέτο Ασφάλειας, Φιλίας και Ισότιμης Συνεργασίας».
- Τη συνεργασία και συνεισφορά της χώρας μας για τον δημοκρατικό εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών στις βαλκανικές χώρες.

Την προώθηση διμερούς και πολυμερούς διαλόγου, για τη δημιουργία ενός πιο συνεκτικού Οικονομικού Χώρου Συνεργασίας, που θα λειτουργούσε σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εξομαλύνουμε τις σχέσεις μας με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, με την υπογραφή της ενδιάμεσης Συμφωνίας, με την οποία τα Σκόπια υποχρεώθηκαν μεταξύ άλλων να αποδεχθούν ότι το ζήτημα του ονόματος είναι αντικείμενο διαπραγματεύσεων. Αυτή τη στιγμή είναι σε εξέλιξη νέος γύρος διαπραγματεύσεων υπό την προεδρία του κ. Vance.

Αξιοποιούμε τα ερείσματά μας στον Ελληνισμό της Διασποράς. Το Συμβούλιο του Απόδημου Ελληνισμού που δημιουργήσαμε, αρχίζει να παίρνει πρωτοβουλίες και να γίνεται αισθητή η παρουσία του.

Δεύτερος άξονας : Για μία οικονομία σταθερή, αναπτυσσόμενη, ανταγωνιστική.

Υπάρχουν κρίσιμες στιγμές στην ιστορία μιας χώρας, οι οποίες αν αντιμετωπιστούν σωστά έχουν πολλαπλά μακροχρόνια οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά οφέλη. Τις στιγμές αυτές, ο ρόλος μας είναι να πάρουμε όλες εκείνες τις πρωτοβουλίες, οι οποίες θα οδηγήσουν τη χώρα προς τη σωστή κατεύθυνση, χωρίς να υποχωρήσουμε μπροστά στις πιέσεις της αδράνειας και να ενδώσουμε στην καταστροφική λογική του πολιτικού κόστους.

Σ' ένα κόσμο που γνωρίζει όλο και λιγότερα σύνορα, τα κεφάλαια κινούνται χωρίς περιορισμούς με κριτήριο την αποδοτικότητα των επενδύσεων, η ανταγωνιστικότητα είναι καθοριστικό στοιχείο, οι νέες τεχνολογίες, η γνώση και η ικανότητα προσαρμογής αποφασίζουν για τη θέση στο διεθνή καταμερισμό εργασίας χρειάζεται να προχωρήσουμε ακόμη πιο αποφασιστικά στην ανασυγκρότηση της οικονομίας μας. Να μη διστάσουμε. Ετσι μονάχα θα κερδίσουμε τη θέση που επιδιώκουμε. Δεν υπάρχει μαγικό ραβδί που θα μας επιτρέψει να λύσουμε τα προβλήματα χωρίς κόστος. Ιδίως οι έχοντες και κατέχοντες πρέπει να προσφέρουν.

Η περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, η μείωση του ελλείμματος του κρατικού τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ, όπως προβλέπει το Πρόγραμμα Σύγκλισης και η επιτάχυνση της αναπτυξιακής διαδικασίας, η ανάδειξη της κοινωνικής αλληλεγγύης αποτελούν βασικούς στόχους της μακροοικονομικής πολιτικής μας στα επόμενα χρόνια. Για όλα αυτά τα θέματα θα υπάρξει κοινωνικός διάλογος για να στηριχθεί η πολιτική μας στην ευρύτερη δυνατή συναίνεση.

Η οικονομία της χώρας έχει τεθεί από το 1996 σε τροχιά ανάπτυξης που οδηγεί σε μια πραγματική σύγκλιση προς το επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 1996 επίσης είναι έτος ενός άλματος στις ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις, που δημιουργεί ευνοϊκές προοπτικές για τα επόμενα χρόνια. Οι δημοσιονομικοί μας στόχοι θα επιτευχθούν και ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει περαιτέρω σε σχέση με το 1995.

Η δημοσιονομική προσαρμογή δεν θα στηριχθεί στη συμπίεση των αμοιβών των εργαζομένων. Η εισοδηματική μας πολιτική εγγυάται εισοδήματα που θα είναι πάνω από τον πληθωρισμό και θα κρατούν την ισορροπία μεταξύ σταθεροποίησης και κοινωνικής συνοχής.

Η δικαιότερη κατανομή του εθνικού εισοδήματος και του πλούτου αποτελεί σταθερή επιδίωξη της πολιτικής μας. Η δημοσιονομική, αναπτυξιακή και κοινωνική πολιτική οδηγούν στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Ο προϋπολογισμός και ο συνολικός μακροοικονομικός σχεδιασμός είναι ιδιαίτερα κρίσιμα ζητήματα για το 1997 και τα επόμενα χρόνια. Το 1997, θα κρίνει αν η χώρα μπορεί να πετύχει την ποιοτική διαφορά και να δείξει, ξεκάθαρα, ότι τόσο η ανάπτυξη, όσο και η σταθεροποίηση των μακροοικονομικών μας δεδομένων είναι γερά θεμελιωμένες. Η Ελλάδα, όπως και άλλες χώρες, θα κριθεί τα επόμενα χρόνια για τη συμμετοχή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Οι επιλογές μας σήμερα θα κρίνουν αποφασιστικά πότε και με ποιους όρους θα ενταχθούμε στην ΟΝΕ.

Είναι σταθερή μας απόφαση να ολοκληρωθούν οι προϋποθέσεις ένταξης της χώρας στην ΟΝΕ μέχρι το τέλος της δεκαετίας.

Για την κυβέρνησή μας, το δημοσιονομικό πρόβλημα έχει εθνική προτεραιότητα. Η λύση του δημοσιονομικού προβλήματος, θα μας επιτρέψει και την απάντηση στο κεντρικό ερώτημα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε ως χώρα. Με ποιο τρόπο θα ξεπεράσουμε σύντομα τις διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή και χωρίς να παραβλέψουμε τις αναγκαιότητες της εθνικής άμυνας. Ας μην ξεχνάμε ότι μόνο και μόνο οι τόκοι που το Δημόσιο έχει να πληρώσει είναι περισσότεροι από τις δαπάνες για την Άμυνα, την Παιδεία, την Υγεία και την Πρόνοια μαζί. Η δημοσιονομική εξυγίανση είναι βασική προϋπόθεση για τη συμμετοχή μας στα ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων. Κυρίως όμως, είναι ζωτική ανάγκη για την άμυνά μας, τα εθνικά μας συμφέροντα, την κοινωνική μας πολιτική, την ανάπτυξη της χώρας. Η εξυγίανση αυτή θα επιτευχθεί με αποφασιστική παρέμβαση σε καίριες πλευρές των δημόσιων οικονομικών:

Πρώτον, με παρεμβάσεις για την περιστολή της σπατάλης και την αξιοποίηση της περιουσίας του Δημοσίου. Οι κρατικές δαπάνες πρέπει να αντιστοιχούν στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας. Η λειτουργία του Κράτους πρέπει να προσαρμοστεί στα σύγχρονα δεδομένα. Η περιουσία, κινητή και ακίνητη δημόσιων φορέων δεν επιτρέπεται να παραμένει αδρανής και αναξιοποίητη. Κρατική διοίκηση, δημόσιοι οργανισμοί και επιχειρήσεις, επιδοτούμενοι φορείς πρέπει να εκσυγχρονιστούν, να γίνουν πιο ευέλικτοι, πιο αποτελεσματικοί με σεβασμό στους φόρους που καταβάλλει ο μέσος πολίτης για την χρηματοδότηση των συλλογικών αναγκών.

Δεύτερο πεδίο παρέμβασης οι φορολογικές απαλλαγές, επιχορηγήσεις, και επιδοτήσεις. Δεν σκοπεύουμε στην άρση των απαλλαγών που εντάσσονται σε μια σαφή και διαπιστωμένη κοινωνική ή αναπτυξιακή λογική. Ούτε όμως θα δεχθούμε τη διαιώνιση προνομίων και ευνοιοκρατικής μεταχείρισης που αυξάνουν την κοινωνική ανισότητα και δεν έχουν θέση σε ένα σύγχρονο και δίκαιο φορολογικό σύστημα. Με βάση και τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής θα προωθήσουμε τις εξυγιαντικές ενέργειες που οι σημερινές κοινωνικές ανάγκες καθιστούν απαραίτητες.

Τρίτο σημείο, η δίκαιη κατανομή του κόστους σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας θα ενταθούν. Το απαιτεί η κοινωνική δικαιοσύνη. Θα είμαστε πιο αποτελεσματικοί στην προσπάθεια της ίσης εφαρμογής των νόμων απέναντι σε κάθε ομάδα φορολογούμενων. Σε μια περίοδο μεγάλης και επίπονης εθνικής προσπάθειας, δεν μπορούν να υπάρχουν ομάδες ή πρόσωπα που τοποθετούν τους εαυτούς τους πάνω από τους κανόνες που η κοινωνία έχει θεσπίσει.

Τα νομοσχέδια για την περιστολή των κρατικών δαπανών, τις φοροαπαλλαγές, την αναμόρφωση του τελωνειακού κώδικα και την πάταξη του λαθρεμπορίου συμπεριλαμβάνονται στα άμεσα μέτρα που προωθούμε.

Η Κυβέρνηση θα εξετάσει με ιδιαίτερη προσοχή τα προβλήματα που συνδέονται με την εφαρμογή των αντικειμενικών κριτηρίων, ώστε να προωθήσει εφικτές λύσεις που θα βελτιώνουν το σύστημα και θα αίρουν υπαρκτές αδικίες. Η αναδιοργάνωση και ο εκσυγχρονισμός του Υπουργείου Οικονομικών θα επιτρέψουν επίσης να αξιοποιηθούν εναλλακτικές μέθοδοι προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης στην κατηγορία των επιχειρήσεων που αφορούν τα αντικειμενικά κριτήρια.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης έχει περάσει σε μια φάση ταχύρυθμης υλοποίησης. Εκτελείται το έργο των Σπάτων, ο άξονας Πατρών-Θεσσαλονίκης, το Μετρό της Αθήνας, η Εγνατία, το φυσικό αέριο, και πολλά άλλα έργα μεγαλύτερης ή μικρότερης εμβέλειας στη βιομηχανία, τις μικρομεσαίες, τον αγροτικό και τουριστικό τομέα, τον πολιτισμό, την υγεία, την έρευνα, το περιβάλλον. Σε σημαντικές επενδύσεις και παρεμβάσεις, επιδιώκουμε να κινητοποιήσουμε και ιδιωτικά κεφάλαια, ώστε να μειωθεί το δημοσιονομικό βάρος. Σύντομα, προχωρούμε σε μια επανεξέταση του Κ.Π.Σ., ώστε να γίνουν οι διορθωτικές κινήσεις που θα δώσουν στο όλο πρόγραμμα μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και μεγαλύτερη αναπτυξιακή δυναμική. Η ολοκλήρωση των προγραμματιζόμενων έργων θα σηματοδοτήσει αλλαγές ευρείας έκτασης για την Ελλάδα. Η Ελλάδα θα πάρει άλλη μορφή.

Η εδραίωση της ανάπτυξης την ερχόμενη τετραετία θα έχει άμεσο αντίκτυπο στην αγορά εργασίας - στην δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Η κατεύθυνση και το εύρος των επιπτώσεων καθορίζονται και από την εφαρμογή της νέας ενεργητικής πολιτικής απασχόλησης, όπως αυτή άρχισε

να υλοποιείται, με τον Ν2434/96. Στόχος είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς μας με βάση την εξειδίκευση και την παραγωγικότητα να δημιουργήσουμε νέες καλά αμειβόμενες δουλειές. Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει την σύνδεση κατάρτισης και παραγωγής και την αντιμετώπιση των αλλοδαπών εργαζομένων με γνώμονα την δικαιοσύνη και την ελαχιστοποίηση αρνητικών συνεπειών. Η δημιουργία 180 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας ως το 2000 δεν αποτελεί υπόσχεση αλλά τεκμηριωμένη πρόβλεψη.

Η **βιομηχανική μας πολιτική** έχει ως βασικό στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αναδιάρθρωση και την ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης της χώρας. Θέλουμε βιομηχανίες που χρησιμοποιούν νέες τεχνολογίες και παράγουν προϊόντα με σταθερή και υψηλή ποιότητα. Εφαρμόζουμε μια πολιτική που στηρίζει τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων την όλο και μεγαλύτερη συμμετοχή της βιομηχανίας στην αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Θα στηριχτούμε σε νέες υποδομές, σε επενδυτικά κίνητρα, στη μείωση του κόστους της ενέργειας, των μεταφορών και επικοινωνιών, στις επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο, στην αναδιοργάνωση των Βιομηχανικών Περιοχών, των Βιομηχανικών Πάρκων, τον μεγαλύτερο αναπτυξιακό προσανατολισμό των αμυντικών δαπανών, σε πολιτικές ενίσχυσης της ποιότητας και στη σύναψη προγραμματικών συμφωνιών για την ενίσχυση της εγχώριας βιομηχανίας και της απασχόλησης με διαφανή κριτήρια.

Σε σχέση με τη **μικρομεσαία επιχείρηση**, η πολιτική που αναπτύσσουμε με χρηματοδοτήσεις που ξεπερνούν τα 100 δις προβλέπει στον εκσυγχρονισμό ενός φάσματος παραγόντων που βοηθούν άμεσα τη μικρομεσαία επιχείρηση, όπως :

- Υποστήριξη με κίνητρα για τη δημιουργία νέων μικρών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε τομείς υψηλής τεχνολογίας.
- Χρηματικές Ενισχύσεις για Επενδύσεις και Ανάπτυξη δικτύων εμπορίας.
- Δημιουργία νέων χρηματοδοτικών φορέων και εργαλείων.

Η πολιτική αποκρατικοποιήσεων θα προχωρήσει με γνώμονα την αναπτυξιακή προοπτική των επιχειρήσεων, την αξιοπιστία των επενδυτών, τη διασφάλιση όσων γίνεται περισσότερων θέσεων εργασίας, με παράλληλη καθιέρωση μέτρων κοινωνικής προστασίας. Οι προσπάθειες σε σχέση με τον ΟΤΕ, τη ΔΕΠ, μικρές τράπεζες, θυγατρικές τραπεζών και άλλους οργανισμούς θα συνεχισθούν.

Η προσαρμογή των καταστατικών των δημοσίων επιχειρήσεων στις διατάξεις του ν. 2414/1996 ώστε να εφαρμόσουν σύγχρονες μεθόδους διοίκησης αποτελεί άμεση επιδίωξη. Θέλουμε δημόσιες επιχειρήσεις αποτελεσματικές που να εξυπηρετούν τον πολίτη και όχι οργανισμούς εξυπηρέτησης πελατειακών σχέσεων.

Η κυβέρνηση θα στηρίξει την εξαγωγική προσπάθεια και τους εξαγωγικούς φορείς.

Σημαντικό ρόλο στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας θα παίξει στη τετραετία που έρχεται ο τομέας της **ενέργειας**. Η περίοδος θα δει την ολοκλήρωση μεγάλων επενδυτικών προγραμμάτων στους τομείς του φυσικού αερίου του ηλεκτρισμού και των πετρελαιοειδών. Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων θα είναι να παίξει η χώρα μας ένα σημαντικό διεθνή ρόλο ως ενεργειακός κόμβος της περιοχής.

Στον τομέα της αγοράς και του εμπορίου, θα συνεχισθεί η πολιτική των θεσμικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την ενίσχυση του υγιούς ανταγωνισμού, και την προστασία του καταναλωτή. Θέλουμε αγορά όπου οι επιχειρήσεις δεν είναι ασύδοτες και ο πολίτης να αισθάνεται εμπιστοσύνη.

Στον τομέα του τουρισμού, πρωταρχικός στόχος της κυβέρνησης είναι η ποιοτική αναβάθμιση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με τη βελτίωση και ανάπτυξη των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και η αξιοποίηση της περιουσίας του ΕΟΤ.

Βασική προϋπόθεση της αναπτυξιακής μας προσπάθειας είναι η συνέχιση της έρευνας και της ανάπτυξης της τεχνολογίας.

Για την **ύπαιθρο** έχει σχεδιαστεί και υλοποιείται ένα εκτεταμένο πρόγραμμα παρεμβάσεων με ολοκληρωμένη περιφερειακή και τοπική διάσταση. Μέσα από το Β'ΚΠΣ διατίθενται πόροι ύψους 2.7 τρις δρχ. για τις περιφέρειες, τη γεωργία και την αλιεία.

Η ισχυρή Ελλάδα προϋποθέτει ένα ανταγωνιστικό, δυναμικό αγροτικό τομέα. Διαμορφώνουμε σε συνεργασία με τους εκπροσώπους του αγροτικού κόσμου μια νέα αγροτική πολιτική, που επιτρέπει να αντιμετωπίσουμε, τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης της αγοράς.

Κεντρικά της σημεία: Ο εκσυγχρονισμός και η αναδιάρθρωση καλλιεργειών, η βελτίωση των υποδομών, η δημιουργία επαγγελματία αγρότη με πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες, η καλύτερη εμπορική αξιοποίηση της παραγωγής, η ενίσχυση του νέου αγρότη. Ειδικά μέτρα αποτελούν: Ο υπολογισμός της αγροτικής γης ως ίδια συμμετοχή στη

χρηματοδότηση των επενδύσεων, η επέκταση του θεσμού της χρηματοδοτικής μίσθωσης στον αγροτικό τομέα. Η τράπεζα γης. Προγράμματα κατάρτισης αγροτών, φορολογικές απαλλαγές για τους νέους αγρότες. Δημιουργία ενός σύγχρονου Οργανισμού Πληρωμών.

Η στρατηγική μας στον αγροτικό τομέα και την ύπαιθρο, στοχεύει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην ελληνική ενδοχώρα και στα σύνορα της πατρίδας μας. Είναι μία υπόθεση εξίσου σημαντική με την αμυντική θωράκιση της χώρας.

Στο τέλος του 20ου αιώνα η **παιδεία**, η κοινωνία της πληροφορίας, της γνώσης, της πολυφωνίας και των πολλών διαφορετικών πολιτισμών διαμορφώνεται με γρήγορους ρυθμούς. Σ' αυτές τις συνθήκες, οι προνομιούχοι ή μη προνομιούχοι θα είναι κυρίως αυτοί που γνωρίζουν ή δεν γνωρίζουν.

Είναι καθήκον κάθε δημοκρατικής πολιτείας να προσαρμόσει και να εξειδικεύσει την εκπαιδευτική πολιτική της στα νέα δεδομένα που καθορίζονται από την παγκοσμιοποίηση της αγοράς, την κοινωνία της πληροφορίας, την τεχνολογική έκρηξη.

Βασική μας αρχή η υποστήριξη της δημόσιας παιδείας σε όλες τις βαθμίδες, μιας παιδείας ποιοτικά αναβαθμισμένης και αποτελεσματικής.

Η οικονομική διάσταση του εκπαιδευτικού ζητήματος δεν σχετίζεται όμως μόνο με την αύξηση των εθνικών πόρων, αφορά και την ποιοτική αναδιάρθρωση των δαπανών για την Παιδεία, αφορά νέους θεσμούς όπως

το Κεφάλαιο Εθνικής Παιδείας, αφορά την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων με στόχο την άμεση και ορθή αξιοποίησή τους.

Σήμερα οι βασικοί μας στόχοι συμπυκνώνονται στην ποιοτική αναβάθμιση του περιεχομένου της εκπαίδευσης, στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, στην οργάνωση του επαγγελματικού προσανατολισμού και την ανταπόκριση της παρεχόμενης παιδείας στις υφιστάμενες ανάγκες, στην αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε συνεργασία με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Πιο συγκεκριμένα:

- Στην υποχρεωτική εκπαίδευση προωθούμε νέο γενικό σχέδιο αναλυτικού προγράμματος και την ανάπτυξη της ενισχυτικής διδασκαλίας.

Στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση η καθιέρωση του Εθνικού Απολυτηρίου, μετά από διάλογο για την υλοποίησή του, δίνει λύσεις σε πολλά προβλήματα και αναδεικνύει το Λύκειο ως σχολείο Εθνικής Παιδείας. Πρέπει το Λύκειο να πάψει να είναι απλός προθάλαμος για τα ΑΕΙ-ΤΕΙ και να παίξει αυτόνομο ρόλο στην προετοιμασία των νέων για την επιτυχία στη ζωή.

- Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προωθείται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και η ευθύνη των Πανεπιστημίων η ενίσχυση των μεταπτυχιακών σπουδών και της έρευνας και η προώθηση της αναγκαίας υποδομής σε συνδυασμό με ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας τους. Υλοποιείται επίσης ο θεσμός τους Ανοικτού Πανεπιστημίου.
- Στην κατάρτιση θα θεσπιστεί σταθερό πλαίσιο λειτουργίας.
- Για να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση θα λειτουργήσει το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Τρίτος άξονας: Για μια σύγχρονη πολιτεία, μια αποτελεσματική διοίκηση.

Το κράτος, η διοίκηση πρέπει να αλλάξουν. Παρά τις προσπάθειες που έγιναν μέχρι σήμερα το κράτος δεν μπορεί να επιτελέσει την επιτελική του λειτουργία, η διοίκηση βρίσκεται σε απόσταση από τον πολίτη.

Γραφειοκρατία, Αδράνεια, Αλαζονεία και Μετριοκρατία είναι οι πάντα παρόντες εχθροί μας. Απέναντί τους η δύναμη της συνήθειας μας παρασύρει σε συνεχείς συμβιβασμούς και έτσι σε μια σισύφεια προσπάθεια.

Για να υπάρξει κράτος στρατηγείο και κράτος συμπαραστάτης στον πολίτη στη δημόσια ζωή είναι ανάγκη να οργανώσουμε μία σύγχρονη, παραγωγική και ανθρώπινη διοίκηση. Η ανασυγκρότηση του κράτους και ο ριζικός εκσυγχρονισμός του διοικητικού μηχανισμού είναι το σημαντικότερο έργο που πρέπει να επιτελεσθεί στη χώρα μας. Μια διοίκηση κοντά στον πολίτη. Αν αποτύχουμε εδώ, θα είναι σαν να κτίζουμε στην άμμο.

Γι' αυτό ακριβώς εισάγουμε συστήματα αξιολόγησης των υπηρεσιών και των προσώπων. Να διαπιστώσουμε την αποτελεσματικότητα, το κόστος, την ταχύτητα εξυπηρέτησης. Να διαπιστώσουμε την ικανότητα, τη δυνατότητα ανανέωσης γνώσεων, τη συναίσθηση ευθύνης. Να υπάρξουν κριτήρια για να διαχωρίσουμε το συμφέρον για το κοινωνικό σύνολο από εκείνο που αποτελεί βάρος γι' αυτό.

Γι' αυτό ακριβώς συνεχίζουμε με συνέπεια και ολοκληρώνουμε την πολιτική μας για την αποκέντρωση της κρατικής εξουσίας και την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης, την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια, την απλούστευση των διαδικασιών και την αξιοκρατική στελέχωση της διοίκησης. Για μας η ριζική μεταρρύθμιση της διοίκησης αποτελεί βασικό όρο για την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας, την ανάπτυξη της χώρας, και τη βελτίωση της καθημερινής ζωής. Η προώθηση της μηχανογράφησης, νέες ρυθμίσεις για αξιοκρατικές και

αντικειμενικές προσλήψεις, παρεμβάσεις για περιορισμό της γραφειοκρατίας ο κώδικας για τις διοικητικές διαδικασίες, αποτελούν προτεραιότητες. Έμφαση δίνει ο νέος Κώδικας για τους Δημόσιους Υπάλληλους, που προωθούμε, στο βαθμολόγιο και σε νέες πειθαρχικές ρυθμίσεις που επιτρέπουν την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς στις δημόσιες υπηρεσίες. Να μη διαιωνίζονται οι υποθέσεις και να υπάρξουν και στην πράξη κυρώσεις σε παράνομες συμπεριφορές. Η καθιέρωση και εφαρμογή του νέου ενιαίου μισθολογίου αποτελεί προγραμματική μας δέσμευση.

Ο θεσμός των Ανεξάρτητων Αρχών επεκτείνεται. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται ως ανεξάρτητη δημόσια αρχή ο Συνήγορος του Πολίτη, ώστε να δημιουργηθεί ένας πρόσφορος μηχανισμός για τον έλεγχο της διοίκησης και την τόνωση της εμπιστοσύνης του πολίτη σ' αυτήν.

Στις βασικές προτεραιότητές μας ανήκει η συγκρότηση της Περιφέρειας σε βασική μονάδα της αποκεντρωμένης κρατικής Διοίκησης. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση οφείλει να έχει τις προϋποθέσεις για να αντεπεξέλθει στη σύνθετη αποστολή της. Ιδιαίτερη μέριμνα πρόκειται να λάβουμε και για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού των ΟΤΑ με τη δημιουργία βιώσιμων οργανισμών. Αυτό όμως σημαίνει διεξοδική συζήτηση για την κατανομή των αρμοδιοτήτων όχι μόνο ανάμεσα στο αποκεντρωμένο κράτος και την κεντρική διοίκηση, αλλά και ανάμεσα στους ΟΤΑ 1^{ου} και 2^{ου} βαθμού. Παράλληλα με την κατανομή των αρμοδιοτήτων, νέες ρυθμίσεις αντιμετωπίζουν το ζήτημα των πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την ευθύνη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη σωστή αξιοποίησή τους.

Μια πολιτική που έχει ως πρόταγμα την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του πολίτη δεν μπορεί παρά να είναι ευαίσθητη στα μεγάλα ζητήματα της Δικαιοσύνης. Θα προωθήσουμε όλα τα πρόσφορα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα για την ενίσχυση της αξιοπιστίας και τη βελτίωση των όρων λειτουργίας της δικαιοσύνης. Ο εξανθρωπισμός του σωφρονιστικού συστήματος αποτελεί

το κεντρικό σημείο αναφοράς για την πολιτική μας σ' αυτήν την ευαίσθητη περιοχή.

Το ΠΑΣΟΚ έφερε για πρώτη φορά στο επίκεντρο της πολιτικής το ζήτημα των ίσων ευκαιριών ανάμεσα στα δύο φύλα. Βελτιώθηκε ουσιαστικά η θέση της Ελληνίδας στην παραγωγή, την εκπαίδευση και οικογενειακή ζωή.

Η περαιτέρω βελτίωση της θέσης της γυναίκας προωθείται με μέτρα αντιμετώπισης της γυναικείας ανεργίας, ειδικά προγράμματα ΟΑΕΔ, επέκταση του δικτύου βρεφονηπιακών σταθμών.

Οι διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες αξιώνουν απαντήσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε σύγχρονη δημοκρατία. Απαντήσεις που διασφαλίζουν στους πολίτες πληροφόρηση, συμμετοχή και περιορισμό των εξουσιών οι οποίες θέλουν να τον χειραγωγήσουν.

Ιδιαίτερη σημασία δίνουμε στην αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών που παρατηρούνται σε σχέση με τα Μ.Μ.Ε. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις που ήδη υπάρχουν θα συμπληρωθούν με τους απαραίτητους κανόνες ώστε να καταστούν αποτελεσματικές. Το Εθνικό Συμβούλιο Τηλεόρασης διαμορφώνεται σε τρόπο ώστε να παίξει το ρόλο που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία αλλά και να ασκήσει τις ελεγκτικές δραστηριότητες, που απαιτεί η διαφάνεια στον τομέα των Μ.Μ.Ε.

Το νομοσχέδιο για την προστασία χωρίς εξαιρέσεις από την αθέμιτη χρήση των προσωπικών δεδομένων προωθείται. Άμεσα θα αναλάβουμε νομοθετική πρωτοβουλία προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μεταναστών και των αλλοδαπών.

Η διαφάνεια στη δημόσια ζωή αποτελεί καθολικό αίτημα. Επιδίωξή μας είναι να δημιουργήσουμε με κάθε μέσο συνθήκες που να την εξασφαλίζουν σε όλες τις κρίσιμες περιοχές: τα δημόσια έργα, τις προμήθειες του δημοσίου, τα Μ.Μ.Ε. και τη χρηματοδότηση των κομμάτων. Νέες ρυθμίσεις που βρίσκονται ήδη υπό επεξεργασία συμπληρώνουν τα όσα ισχύουν για δημόσια έργα και προμήθειες.

Η κυβέρνηση είναι ανοιχτή σε καινοτομίες που θα αναβαθμίσουν και θα ενισχύσουν το ρόλο του Κοινοβουλίου και των Βουλευτών. Η Βουλή πρέπει να είναι το κέντρο των καθοριστικών για τη χώρα αποφάσεων.

Τέλος, θα συνεχίσουμε την πρωτοβουλία που εμείς αναλάβαμε για την αναθεώρηση του Συντάγματος με βάση την πρόταση της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής. Η πρόταση αυτή πρέπει να εμπλουτισθεί για να διαμορφώσουμε με την ευρύτερη δυνατή συναίνεση το Σύνταγμα της Ελλάδας της νέας εποχής.

Τέταρτος άξονας : Για ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος.

Οι δυνάμεις της αγοράς, η παγκοσμιοποιημένη οικονομία, μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες ταχείας οικονομικής ανάπτυξης και αναβάθμισης του παραγωγικού ιστού με στόχο την επιτάχυνση των αλλαγών που απαιτούνται. Η υλική επάρκεια, όμως, δεν συνεπάγεται από μόνη της και κοινωνική ευημερία. Η οικονομική ανάπτυξη δεν αποκλείει τον κίνδυνο του κοινωνικού μαρασμού για ορισμένες κατηγορίες.

Για να μετατραπούν οι οικονομικές δυνατότητες της ανάπτυξης σε συνολικό όφελος απαιτείται μια ενεργός κοινωνία. Μια κοινωνία που προσπαθεί με ενεργητικά μέτρα και με συγκεκριμένες πολιτικές να διευρύνει τις ευκαιρίες

και την συμμετοχή των πολιτών, που προσπαθεί να διατηρεί το ανθρώπινό της πρόσωπο. Μια κοινωνία που αντιμετωπίζει τα προβλήματα του χθες και προνοεί για να μετριάσει ή να αποσοβήσει τα προβλήματα του αύριο.

Στόχος μας είναι η βαθμιαία δημιουργία ενός κοινωνικού ιστού ασφάλειας ώστε ο πολίτης να βρίσκει την κοινωνία αλληλέγγυα τις στιγμές που συναντά σημαντικές δυσκολίες στη ζωή του. Για να δημιουργήσουμε αυτό τον ιστό ασφάλειας οφείλουμε να επιδιώξουμε παράλληλα:

1. Την εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης σε συνθήκες αυτονομίας και αξιοπρέπειας για όλους τους ηλικιωμένους πολίτες.
2. Την στήριξη στην νέα οικογένεια, η οποία αποτελεί και την μόνη ελπίδα μακροχρόνιας απάντησης στο δημογραφικό πρόβλημα.
3. Την ομαλή αποκατάσταση των παλιννοστούντων έτσι ώστε να αποτελέσουν εμπλουτισμό του κοινωνικού ιστού.

Βασική μας αρχή είναι ότι η κοινωνική πολιτική είναι συστατικό στοιχείο της οικονομικής πολιτικής. Δηλαδή προϋπόθεση της επιτυχίας της και όχι ελεημοσύνη από το όποιο περίσσειμα προκύψει.

Το **σύστημα ασφάλισης** πρέπει να συνεχίσει να είναι το επίκεντρο του κοινωνικού κράτους, μια πηγή σιγουριάς και όχι ανασφάλειας. Για τον λόγο αυτό, η Κυβέρνηση αρχίζει κοινωνικό διάλογο μέσα στο 1997, έτσι ώστε να αντιμετωπισθεί το συνταξιοδοτικό πρόβλημα με νηφάλιο και ψύχραιμο τρόπο σε μακροχρόνια βάση, χωρίς ταμειακό άγχος.

Ο διάλογος για το Ασφαλιστικό Σύστημα θα βασιστεί στην αρχή ότι η ασφάλιση πρέπει να είναι υποχρεωτική, να εξασφαλίζεται σε επαρκή βαθμό από το κράτος και να στηρίζεται τόσο στην ανταποδοτικότητα, όσο και στην κοινωνική αλληλεγγύη.

Με αυτή την φιλοσοφία, θα πρέπει να αποφασιστούν και να προωθήσουν οι αναγκαίες τομές και μεταρρυθμίσεις με την μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση, αποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα.

Συγκεκριμένα θα επιδιώξουμε:

- την λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των προβληματικών ταμείων.
- την αναμόρφωση και απλοποίηση της ασφαλιστικής νομοθεσίας και του πλαισίου λειτουργίας των ασφαλιστικών φορέων.
- την διαμόρφωση ενιαίων αρχών και κριτηρίων χορήγησης των παροχών.
- την διερεύνηση των δυνατοτήτων και της σκοπιμότητας ενοποίησης ομοειδών ταμείων και ασφαλιστικών φορέων.

Η διαδικασία του κοινωνικού διάλογου δεν θα καθυστερήσει όμως τις άμεσες ενέργειες στήριξης των **ηλικιωμένων**: Την συνέχιση και βελτίωση της πολιτικής μας για επικεντρωμένη εισοδηματική στήριξη στους χαμηλοσυνταξιούχους που εξασφαλίζει το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ). Την χορήγηση τιμαριθμικής προστασίας στις συντάξεις κατωτάτων ορίων. Την εφαρμογή Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας, το οποίο θα αφορά την χρηματοδότηση ή παροχή άμεσων υπηρεσιών προς τους ηλικιωμένους. (Πρόγραμμα βοήθειας στο σπίτι και θεσμός της αναδόχου οικογένειας).

Για να πάψει η σύνταξη του αγρότη να είναι αντικείμενο προεκλογικών υποσχέσεων και πολιτικής εκμετάλλευσης ο ΟΓΑ μετατρέπεται σε ταμείο κύριας ασφάλισης των αγροτών, και οι αγρότες εντάσσονται βαθμιαία σε συνταξιοδοτικό καθεστώς που ανάλογο εκείνου που ισχύει για τους υπόλοιπους ασφαλισμένους, σε ταμεία ασφάλισης. Η ισχύουσα σύνταξη του ΟΓΑ αναπροσαρμόζεται από την ημερομηνία της τελευταίας αύξησής της με βάση την εξέλιξη του τιμάριθμου.

Πρωθείται η συνεργασία των Κέντρων Υγείας με τα Ιατρεία του ΙΚΑ για να βελτιωθεί, ουσιαστικά η περίθαλψη των αγροτών.

Το μέλλον της χώρας είναι το μέλλον της νέας γενιάς. Οι νέοι σήμερα αναζητούν νέους δρόμους στην ζωή, στην πολιτική, στον πολιτισμό με εντελώς διαφορετικούς κώδικες επικοινωνίας.

Μία νέα ιδεολογία ζωής διαμορφώνεται καθώς η μελαγχολία στην Ευρώπη μετά την κατάρρευση των ιδεολογιών που κυριαρχούσαν, γίνεται αγωνία για την ανεργία, την απασχόληση και την κοινωνική προστασία.

Η νέα γενιά έχει σήμερα να αντιμετωπίσει μια πολύ απαιτητικότερη αγορά εργασίας με μεγαλύτερο ανταγωνισμό. Η ανταπόκρισή μας έχει τρεις διαστάσεις:

Πρώτον, μια αναπτυξιακή πορεία που δημιουργεί νέες, καλά αμειβόμενες θέσεις απασχόλησης.

Δεύτερον, ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης με ιδιαίτερη έμφαση στον νέο εργαζόμενο και στα προβλήματα ένταξής του στην αγορά εργασίας όπως π.χ. με την μείωση των εργοδοτικών εισφορών και κίνητρα για την πρόσληψη νέων πτυχιούχων.

Τρίτον, μέτρα κοινωνικής στήριξης της νέας οικογένειας και της εργαζόμενης γυναίκας. Το κλειδί για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος βρίσκεται σε συνδυασμένες δράσεις που αντιμετωπίζουν τα καθημερινά προβλήματα της οικογένειας για στέγαση, εκπαίδευση και φροντίδα για τα παιδιά.

Η ομαλή αποκατάσταση και ένταξη των παλιννοστούντων και κυρίως των Ελλήνων από την τέως Σοβιετική Ένωση είναι ένα από τα σημαντικότερα

ζητήματα στα οποία πρέπει άμεσα να ανταποκριθούμε. Η κυβέρνηση προχωρεί στην εφαρμογή πακέτου μέτρων που περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ιθαγένεια, την στέγαση, και την επαγγελματική αποκατάσταση των Παλιννοστούντων Ελλήνων που ήλθαν στην χώρα μας. Η έδρα του ιδρύματος Παλιννοστούντων θα μεταφερθεί στη Βόρεια Ελλάδα.

Όσον αφορά την **κοινωνική πρόνοια** θα συνεχιστεί η αναβάθμιση των προνοιακών επιδομάτων σε ειδικές κατηγορίες του πληθυσμού που έχουν ανάγκη.

Προχωρούμε συγχρόνως σε πολιτικές και θεσμούς οι οποίοι μπορούν να αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά την ρίζα του προβλήματος. Συμμετοχικοί θεσμοί βοηθούν αποτελεσματικά στην επιλογή ορθών παρεμβάσεων που ανταποκρίνονται άμεσα στα προβλήματα.

Ηδη εφαρμόζεται πρόγραμμα για τους Τσιγγάνους.

Για τα συμπολίτες μας με ειδικές ανάγκες, δημιουργείται εκτεταμένο δίκτυο κέντρων κοινωνικής υποστήριξης και κατάρτισης , ενώ η εφαρμογή του νέου Οικοδομικού κανονισμού θα επιλύσει πολλά προβλήματα προσπελασιμότητας σε σημεία της πόλης και σε υπηρεσίες, διευκολύνοντας έτσι τη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή. Βελτιώνονται και συμπληρώνονται ισχύοντες θεσμοί. Η Εφαρμογή κάρτας αναπηρίας και ενιαίου συστήματος πιστοποίησης αναπηρίας, καθώς και η αντικειμενικοποίηση κριτηρίων για πρόσληψη ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Στην **Υγεία** το Εθνικό Σύστημα Υγείας παραμένει η κεντρική μας επιλογή και ο κορμός του συστήματος. Τρεις είναι οι στόχοι μας:

1. Ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας. Κάθε πολίτης να έχει ισότιμη και εύκολη πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες φροντίδας και νοσηλείας.
2. Ποιοτική αναβάθμιση και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών υγείας.
3. Ανάπτυξη και ολοκλήρωση του ΕΣΥ. Με την επέκταση των δραστηριοτήτων του ΕΣΥ στην πρωτοβάθμια υγεία και στην πρόληψη δημιουργείται ένα ολοκληρωμένο σύστημα υγείας που λειτουργεί με πληρότητα, αποτελεσματικότητα καθώς και ορθολογική κατανομή και χρήση των διαθέσιμων πόρων.

Η πολιτική για την υλοποίηση των στόχων αυτών αποβλέπει στη:

1. Ολοκλήρωση και ανάπτυξη της υποδομής υγείας με την απαιτούμενη αναδιοργάνωση και συνεργασία των μονάδων (νέα Νοσοκομεία, πρόσληψη προσωπικού για να λειτουργήσουν νέες κλίνες Μονάδων Εντατικής Θεραπείας, ενίσχυση του ΕΚΑΒ με νέες κινητές μονάδες, Πρόγραμμα ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ για το Αιγαίο).
2. Επέκταση του ΕΣΥ στην πρωτοβάθμια περίθαλψη, με την επέκταση του συστήματος του οικογενειακού γιατρού που θα βασισθεί στην αναβάθμιση και μετατροπή των πολυϊατρείων του ΙΚΑ.
3. Προώθηση εναλλακτικών μορφών ιατρικής φροντίδας, όπως η κατ' οίκον νοσηλεία, τα νοσοκομεία μιας ημέρας και οι πολυδύναμες μονάδες αποκατάστασης ασθενών.
4. Διαρθρωτικές αλλαγές στην οργάνωση της υγείας, με μέτρα για την αξιοκρατική και σύγχρονη διοίκηση των νοσοκομείων, κίνητρα για το προσωπικό και εξορθολογισμό της πολιτικής προμηθειών.
5. Έμφαση στην πρόληψη και την βελτίωση της φροντίδας με την ανάπτυξη της σχολικής ιατρικής.

6. Έμφαση στην δημόσια υγεία και τον έλεγχο και πιστοποίηση της ποιότητας των παρεχομένων ιατρικών και διαγνωστικών υπηρεσιών τόσο από τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα.
7. Την υλοποίηση μιας ορθολογικής πολιτικής για το φάρμακο με μεταξύ άλλων την επέκταση της λίστας φαρμάκων στα ασφαλιστικά ταμεία.

Το κοινωνικό κράτος δεν πρέπει να ασχολείται μόνο με τις μεγάλες κοινωνικές προκλήσεις. Πρέπει να ασχολείται με τα θέματα που σε τρίτους μεν, μπορεί να ακούγονται τετριμμένα και καθημερινά, για αυτόν τον ίδιο που τα ζει όμως είναι η καθημερινή του αγωνία, αυτά που τον κουράζουν και καθορίζουν την δικιά του ποιότητα ζωής:

- Τον πολίτη που είναι υποχρεωμένος να έρθει στην Αθήνα ή να αγωνιά για ώρες ώσπου να βρει την επείγουσα περίθαλψη που χρειάζεται.
- Τον νέο που ψάχνει δουλειά που τον ικανοποιεί και τον εκφράζει.
- Την αγωνία των γονιών για το μέλλον των παιδιών τους. Το άγχος της επιλογής όταν δεν υπάρχουν οι απαραίτητες πληροφορίες. Όνειρα που συνθλίβονται πριν ακόμη αποκτήσουν μορφή. Οι κίνδυνοι από τις σύγχρονες σειρήνες, τα ναρκωτικά.
- Την αγωνία της εργαζόμενης μητέρας που μοιράζεται τα οικονομικά βάρη με τον άνδρα και επιπλέον σηκώνει τα βάρη της οικογένειας.
- Τα γεμάτα λεωφορεία που κουράζουν τον εργαζόμενο πριν ακόμη φθάσει στη δουλειά του.
- Το άτομο με ειδικές ανάγκες που αισθάνεται αιχμάλωτος στην ίδια του την πόλη, στο ίδιο του το σπίτι.
- Οι άδειες ώρες και το αίσθημα εγκατάλειψης του ηλικιωμένου.

Το κοινωνικό κράτος αρχίζει από την ανακούφιση στην καθημερινότητα. Αυτό που απαιτείται για ουσιαστικές βελτιώσεις είναι η διάθεση της πολιτείας, μαζί με την τοπική αυτοδιοίκηση, να ακούσει τα προβλήματα του πολίτη όπως αυτός τα ζει και να έχει το θάρρος και την φαντασία να δώσει

απλές και αποτελεσματικές λύσεις. Είναι αυτές οι άμεσες λύσεις που χρειάζονται σήμερα και αυτές επιδιώκουμε.

Πέμπτος άξονας : Για μία καλύτερη ποιότητα ζωής.

Η οικονομική ανάπτυξη δεν οδηγεί από μόνη της σε καλύτερη ποιότητα ζωής. Η βιομηχανική ανάπτυξη οδήγησε στον Αθηναϊκό υδροκεφαλισμό. Η μετεμφυλιακή αστυφιλία οδήγησε σε πολεοδομικά τερατουργήματα. Οι εργατικές συνοικίες των πόλεών μας είναι μνημεία της άναρχης επέκτασης και της εγκατάλειψης του εργατόκοσμου από το κράτος της μετεμφυλιακής Δεξιάς. Η οικονομική πρόοδος φαίνεται να προχωρούσε πάντοτε σε βάρος της ποιότητας ζωής, πάντοτε με τον άνθρωπο δεύτερο.

Δεν πρέπει να αφήσουμε τις προκλήσεις του μέλλοντος να αντιμετωπισθούν με την ίδια αδιαφορία που χάθηκαν οι ευκαιρίες του παρελθόντος.

Με την ποιότητα ζωής δεν εννοούμε μόνο τα στοιχεία εκείνα που κάνουν τη ζωή καλύτερη και το περιβάλλον πιο υγιεινό. Εννοούμε όλα αυτά που κάνουν τον κάθε άνθρωπο να αισθάνεται ότι ζει σε μία πολιτισμένη κοινωνία, σε μία κοινωνία που σέβεται το παρελθόν της και προγραμματίζει το μέλλον της. Πρέπει να θεμελιώσουμε μια βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη.

Οι δέκα στόχοι μας για την επόμενη τετραετία είναι:

1. Η εφαρμογή του Χωροταξικού Πολεοδομικού και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού.

2. Ταχεία πρόοδος στην κατάρτιση Εθνικού Κτηματολογίου, με προτεραιότητα στις πιο ευαίσθητες περιοχές, έτσι ώστε να αποτραπεί η καταπάτηση εδαφών και ακτών, η υποβάθμιση των εθνικών πόρων και να διευκολύνονται οι συναλλαγές.
3. Η βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος σε εκατοντάδες πόλεις και οικισμούς: Προώθηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, προστασία του αστικού και περιαστικού πρασίνου, ένταξη υποβαθμισμένων περιοχών κατοικίας στον αστικό ιστό.
4. Η μέριμνα για την ανανέωση της ισορροπίας, της αρμονίας και της ποικιλότητας της Ελληνικής Φύσης και των οικοσυστημάτων μας.
5. Η ορθολογική και ολοκληρωμένη διαχείριση καθώς και ο έλεγχος και η προστασία της ποσότητας και της ποιότητας των Υδάτινων Πόρων της Χώρας.
6. Η εξοικονόμηση ενέργειας και η προώθηση ήπιων και Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
7. Η προώθηση και η ολοκλήρωση έργων Ύδρευσης και Αντιπλημμυρικής προστασίας σε εκατοντάδες πόλεις.
8. Η μάχη κατά της ρύπανσης των Ακτών και της Θάλασσας με την ολοκλήρωση των αποχετευτικών δικτύων.
9. Η ανάπτυξη Περιβαλλοντικής Παιδείας-Ενημέρωσης και η διαμόρφωση Οικολογικής ευαισθησίας και συνείδησης των πολιτών και κυρίως των νέων.
10. Η ενίσχυση των Διεθνών Συνεργασιών, η προώθηση κοινών δράσεων και η κύρωση αναγκαίων Διεθνών Συμβάσεων.

Και τέλος τα μεγάλα Έργα υποδομής, τα Περιφερειακά έργα, τα Έργα πνοής και οι Δράσεις στις πόλεις και στους οικισμούς της Ελλάδας που ξεπερνούν τις 7.000 με εξασφαλισμένους πόρους υλοποίησης τέσσερα τρις 300 δις δραχμών θα ολοκληρώσουν την αλλαγή της ελληνικής πραγματικότητας, θα αλλάξουν την ποιότητα ζωής του έλληνα πολίτη. Η ολοκλήρωση των

μεγάλων Έργων της Αττικής αναβαθμίζει τις προοπτικές της υποψηφιότητας της Αθήνας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Η ποιότητα ζωής στις πόλεις και η κοινωνική συνοχή αντιμετωπίζουν και προβλήματα που προέρχονται από τα φαινόμενα εγκληματικότητας, βίας και άλλες μορφές παραβατικής συμπεριφοράς.

Για την εφαρμογή της πολιτικής αυτής η Κυβέρνηση θα λάβει σειρά μέτρων σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση με έμφαση στην τοπική παρέμβαση. Προτεραιότητα στην αστυνόμευση έχουν οι σχέσεις με τον πολίτη, η αποτελεσματική καταπολέμηση του κοινού και οργανωμένου εγκλήματος και τα θέματα της λαθρομετανάστευσης. Στόχος μας είναι η ασφάλεια και η ελεύθερη κίνηση του πολίτη που διακρίνει τις πόλεις μας να μην απειληθεί ποτέ και από κανένα, και να μην αποτελέσει ποτέ παρελθόν.

Η τέχνη και ο **πολιτισμός** ούτε ασκούνται από το κράτος, ούτε καθοδηγούνται. Το πολύμορφο πρόσωπο του πολιτισμού συντίθεται από ιδέες και τάσεις, εκφράσεις και ρεύματα, που συνυπάρχουν, συναγωνίζονται και συγκρούονται. Η ελευθερία, ο πλουραλισμός, η πολυφωνία, η απερίσπαστη διακίνηση των ιδεών είναι συστατικά στοιχεία αυτού του προσώπου.

Θέλουμε να ζούμε και να αναπνέουμε, να κινούμαστε και να αναπτυσσόμαστε μέσα σε ένα κλίμα που θα ευνοεί τη διάπλαση ιδεών, τη δημιουργία νέων έργων στις τέχνες, τα γράμματα, τον πολιτισμό.

Για τη δημιουργία του κλίματος αυτού είμαστε αποφασισμένοι να εργασθούμε.

Με τη συμμετοχή των ανθρώπων του πνεύματος και της τέχνης θα διαμορφώσουμε πολιτικές για τη συμβολή στην ανάπτυξη, διάδοση και προβολή κάθε μορφής δραστηριότητας, στα γράμματα και τις τέχνες.

Ο νέος νόμος για την πολιτισμική κληρονομιά, το εθνικό πολιτιστικό δίκτυο πόλεων, το μουσείο της Ακρόπολης, η ενοποίηση των Αρχαιολογικών χώρων, ο θεσμός (Θεσσαλονίκη-πολιτιστική πρωτεύουσα 1997), η διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς του Αγίου Όρους, η ανάδειξη και ανάπλαση του αρχαιολογικού τριγώνου της Μακεδονίας Πέλλα-Βεργίνα-Δίο είναι μερικές από τις σημαντικές πλευρές του πολύπλευρου έργου που υλοποιούμε.

Στο νέο ιστορικό κύκλο που ανοίγει ο εκσυγχρονισμός της χώρας χρειάζεται μία νέα καθημερινή αισθητική που θα σέβεται τις πάγιες πολιτιστικές αξίες της πατρίδας μας.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι

Με την εφαρμογή του προγράμματός μας, η Ελλάδα θα έχει πετύχει σημαντικές αλλαγές σε κρίσιμους τομείς, όπως:

- Την διασφάλιση της υπεροχής της στα θέματα εξωτερικής πολιτικής με τις γειτονικές χώρες.
- Τη συμμετοχή της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης, εξέλιξη τεράστιας εθνικής πολιτικής και οικονομικής σημασίας.
- Την ολοκλήρωση των μεγάλων αναπτυξιακών παρεμβάσεων και των έργων, τα οποία θα μετασχηματίσουν τον οικονομικό και κοινωνικό χάρτη της χώρας.
- Τη δημιουργία μιας οικονομίας πιο ανταγωνιστικής, πιο δυναμικής και απαλλαγμένης από τη συνεχή αγωνία του δημοσιονομικού προβλήματος του χρέους, του πληθωρισμού και της υστέρησης σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Την προώθηση μιας κοινωνίας συνεκτικής με τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης, την καταπολέμηση της ανεργίας, την προστασία των πιο αδύναμων ομάδων και την δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος, του πλούτου των ευκαιριών αλλά και της προσπάθειας που χρειάζεται να γίνει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Το έργο που αναλαμβάνουμε είναι τεράστιο. Είμαστε έτοιμοι και αποφασισμένοι να εφαρμόσουμε το πρόγραμμά μας. Το βάρος της προσπάθειας μας πέφτει -φυσικά- στην αποτελεσματική διακυβέρνηση. Η συγκεκριμένη ιεράρχηση, η συστηματική παρακολούθηση της εφαρμογής των αποφάσεων, θα αποτελεί το στίγμα της κυβερνητικής μας πρακτικής. Η συλλογικότητα των κυβερνητικών οργάνων, η πλήρης συνεννόηση και ο συντονισμός των συναρμοδίων υπουργείων, αποτελούν την κατευθυντήρια γραμμή της νέας κυβερνητικής περιόδου. Το κυβερνητικό μας δόγμα είναι απλό και διαυγές: συνέπεια, αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα σε κάθε κυβερνητική μας επιλογή. Σε κάθε βήμα ο λαός πρέπει να νιώθει ότι όλα φωτίζονται, ότι αρχές μας είναι η αλήθεια, η ειλικρίνεια, η ενημέρωση.

Όμως, το κυβερνητικό μας έργο δεν είναι συνηθισμένο. Οι μεγάλες τομές στην Οικονομία, την Διοίκηση, τους θεσμούς, απαιτούν την πλήρη κοινωνική συναίνεση και ενεργοποίηση. Η Βουλή αποκτά ιδιαίτερο βάρος και ο ρόλος της πρέπει να ανταποκριθεί στις νέες προτεραιότητες. Ο κανονισμός όπως διαμορφώθηκε της δίνει αυτές τις δυνατότητες. Δεν νοείται ισχυρή κυβέρνηση χωρίς ισχυρή Βουλή.

Είναι θετικό ότι η σημερινή Βουλή είναι πολυφωνική. Ότι ο έλεγχος θα ασκείται από διαφορετικές σκοπιές, έτσι ώστε η κυβέρνηση να έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα θέσεων, αντιθέσεων, υποδείξεων και κριτικών σε κάθε πρωτοβουλία της. Εμείς επιδιώκουμε την μέγιστη δυνατή συναίνεση στην λήψη των αποφάσεών μας. Και θα ευχόμασταν, τα κόμματα της

αντιπολίτευσης, να έχουν την διορατικότητα και την δύναμη να συμβάλλουν θετικά στην διαμόρφωση αυτής της συναίνεσης.

Θέλουμε να κυβερνήσουμε για όλους τους Έλληνες και όχι για επι μέρους παρατάξεις. Θέλουμε να κυβερνήσουμε με τη στήριξη των ζωντανών και δημιουργικών δυνάμεων, των δυνάμεων που επιδιώκουν μια Ελλάδα ισχυρή, μια κοινωνία δίκαιη, ένα πολιτικό και οικονομικό σύστημα που διευρύνει τις δυνατότητες και ευκαιρίες του πολίτη, είναι δημιουργός ελευθερίας.

Η περίοδος που αρχίζει τώρα είναι η πιο σημαντική σε όλη τη μεταπολιτευτική περίοδο. Σ' αυτήν θα κριθεί εάν θα μπορέσουμε να συμμετέχουμε ενεργά στις διεθνές εξελίξεις ή θα διολισθήσουμε προς την περιθωριοποίηση και τον απομονωτισμό.

Μπορούμε να αλλάξουμε τη μορφή της Ελλάδας. Μπορούμε να διαμορφώσουμε μια διαφορετική Ελλάδα, που να ανταποκρίνεται περισσότερο στις προσδοκίες, στις ελπίδες, στα οράματά μας.

Αλλά για να πετύχουμε, για να είναι τα επόμενα τέσσερα χρόνια, χρόνια δημιουργίας πρέπει να έχουμε προχωρήσει οριστικά τις μεγάλες τομές του ριζικού εκσυγχρονισμού της χώρας. Στα επόμενα τέσσερα χρόνια, πρέπει να τελειώνουμε αποφασιστικά, με όλα τα προβλήματα και τις εκκρεμότητες, που δημιούργησαν, σωρευτικά, προηγούμενες λανθασμένες επιλογές και καθυστερήσεις. Πρέπει να συγκρουστούμε αποφασιστικά με την συνήθη αδράνεια στην λήψη, ή την εφαρμογή, των σωστών και αναγκαίων αποφάσεων.

Στα επόμενα τέσσερα χρόνια, πρέπει, να έχουμε θεμελιώσει στέρεα την σύγχρονη και ισχυρή Ελλάδα, την Ελλάδα της ανάπτυξης και της ευημερίας, που θα κατακτήσει ισότιμα την θέση της στην ευρωπαϊκή ενοποίηση. Μια Ελλάδα διαρκώς παρούσα με κύρος και φωνή στα κέντρα των αποφάσεων.

Ζητώ την ψήφο εμπιστοσύνης σας για την προσπάθεια αυτή.